Бухы ороннуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной апрелиин 6 суббота № 80 (3081)

Сэн 10 мүнгэ.

Бурят-Монголой ажалшад болбол предприятинууд, учреждениинүүд, колхозууд ба МТС-үүдтэ болоһон митингнүүд дээрэ. СССР-эй Верховно Соведэй VI Сессиин историческа шиидхэбэринүүдые халуунаар һайшаана. Сесситэй дашарамдан. ажалшадай үйлэдбэриин ба политическэ активностинь хүсэтэйгөөр ургана.

СССР-эй Верховно Соведэй 1-дэхи зарлалгын VI Сесси

НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДТЭ

Апрелиин 1-нэй үдэшэ, СССР-эй Верховно Соведэй заседаниин зал соо, Национальностьнуудай Соведэй заседани болобо.

Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшые орлогшо депутат Ч. А. Асланова заседаниие нээбэ. 1940 оной, гүрэнэй бюджет тухай асуудалаар нэмэлтэ доклад хэхынь тулада Национальностьнуудай Соведэй Бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ депутат И. С. Хохловто үгэ үгтэбэ.

—СССР-эй правительство болбол,—докладчик хэлэнэ, — 182 миллиард 586 миллион түхэригэй, гүрэнэй бюджедэй проектые СССР-эй Верховно Соведэй VI-дахи Сессиин үзэмжэдэ оруулба. Энэ агуухэ бюджет болбол үнгэрэгшэ жэлэй бюджедэй гүйсэдхэлгые 26 миллиард 697 миллион түхэригөөр гү, али 17,1 процентээр үлүүлнэ.

СССР-эй гүрэнэй бюджет болбол манай партиин XVIII съездын шиидхэбэринүүдтэй хүсэд зохилдуулан табигдаһан ба Сталинска гурбадугаар Табанжэлэй гурбадахи жэлэй арадай ажахын плантай бүрин таарана.

Гүрэнэй бюджедэй доходуудай структурые тодо һонороор анализировалха зуураа, депутат Хохлов болбол союзна республикануудай бюджедүүдэй ургалтые тэмдэглэбэ. Эдэ доходууд болбол 1939 оной бюджедээр 58 процент байһанһаа 1940 оной бюджедээр 75,6 процент болоно. Бюджедэй доходно хубиин ургалта болбол арадай ажахые ба социально-культурна хэмжээнбуулгануудай финансировалгые шангадхаха ба манай оронОй обороноДо 57 миллиард түхэригые хараалха арга олгоно.

—Нүхэр Сталин болбол,—докладчик хэлэнэ,—манай арадые ходоодоо мобилизационно бэлэн байлгаха тухайда ба капиталистическэ хүреэлгэ тухайда хэзээдэшье мартахагүйе уридшалан һануулдаг байна.

Энээнһээ дулдыдан, СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи ба гурбадахи сессинүүд болбол оронОй обороноДо гаргашануудые ехэдхэһэн байна.

Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комисси болбол манай оронОй обороные саашадаа бэхэжүүлгэдэ 57 миллиард түхэриг ассигновалгые Верховно Соведэй энэ Сессиин һайшааха ба баталха байһандань найдана.

Бухы Союзна Республикануудай бюджет ургажа байна. Илангаяа Украинын бюджет 19 проц., Белоруссиин бюджет 54,21 процентээр ургаа.

Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комисси болбол СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ ба баталалгада табигдаһан 1940 оной, СССР-эй гүрэнэй бюджедые һайшаана гэжэ докладчик мэдээсэбэ. Энээнтэй хамта, бюджетнэ комисси болбол бюджедтэ хэдэн хубилалтануудые Национальностьнуудай Соведэй үзэмжэдэ дурадхахые шухала гэжэ тоолоно. Бюджетнэ комисси болбол бюджедэй доходно хубида нэгэ миллиард 371 миллион 684 мянган түхэригэй нэмэлтэ оруулхые хараалаа гэжэ докладчик мэдээсэбэ. Депутат Хохлов болбол 1938 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэлхэлгэ тухайда хэлэһэн ба СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ ба баталалгада табигдаһан отчедые хубилалтагүйгөөр баталхые дурадхаһан байна.

1940 оной, СССР-эй гүрэнэй бюджет тухай ба 1938 оной, торшо соо гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэлгэ тухай доклад тушаа прениидэ депутат В. Г. Ванеев выступалба.

Депутат Ванеев болбол Белоруссиин баруун областьнуудай ажабайдалда һүүлэй хахад жэлэй торшо соо туйлагдаһан амжалтануудай характеристикадэ өөрынгөө үгые зорюулба. Энэ сагай торшо соо хэдэн дээдэ һургуулинууд, 30 техникумүүд, 30 ФЗУ һургуулинууд нээгдэбэ. Элүүриие хамгаалгаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа.

БССР-эй баруун областьнуудай промышленность амжалтатайгаар һэргээн бодхоогдожо ба үргэдхэгдэжэ байна. Хүдөө ажахынь хүгжэжэ байна. Үнеэгүй 25 мянган таряашад ба моригүй 10 мянган таряашад үнеэдые ба моридые абаба. Энэ жэлдэ 101 машинно-тракторна станцинууд ба 5 машинно-тракторна мастерскойнууд байгуулагдаха байна. Днепробугска каналай реконструкци эхилээ.

1940 оной бюджедээр баруун областьнуудай арадай ажахыда 98,2 миллион түхэриг хараалагдаһан байна.

Культурна хэмжээнбуулгануудта, гэгээрэлдэ ба элүүрые хамгаалгада ехэ ассигновани хараалагдаба.

Депутат Ванеев болбол Белоруссидахи талха таталгын ба нютагай торфяной промышленностиин хүгжэлтэдэ мүнгэ табилгые ехэдхэхынь гуйба.

Депутат М. К. Делба болбол Грузинска ССР-эй промышленностиин ба хүдөө ажахын амжалтануудта үгөө хандуулба. Ехэ капиталовложениин ба Сталинска табанжэлнүүдэй амжалтатайгаар бэелүүлэгдэһэнэй результатда, Республика дотор хүсэн түгэс промышленность байгуулагдаа. Нэгэ миллиард 220 миллион 700 мянган түхэригөөр правительствын хараалһан, 1940 оной, Грузиин бюджет болбол энэ бадаран һалбаржа байгаа республикын арадай ажахые үшөө бүри бэхэжүүлхэ байна.

Грузинска ССР-эй хүдөө ажахыда капиталовложениинь ургаахэ Грузи болбол дээдэ үнэтэ субтропическэ культурануудай орон болоо.

Грузинска ССР-эй культура ба искусствын саашанхи хүгжэлтэдэ зөөри табилга жэл ерэхэ бүри ургана. Грузинска арад болбол коммунистическэ партиин ба арадуудай вождь нүхэр Сталинай хүтэлбэреэр, формоороо национальна ба удхаараа социалистическэ, өөрынгөө культурые амжалтатайгаар хүгжүүлжэ байна.

Депутат М. М. Нурбаев болбол Киргизскэ ССР-эй бюджедэй ургалта тухайда хэлэбэ. Советскэ засагай, илангаяа сталинска табанжэлнүүдэй торшо соо Республика дотор хэдэн арбаад фабриканууд, заводууд, электростанцинууд, шулуу нүүрһэнэй уурхайнууд, руднигууд ба бусад предприятинууд баригдаа. Республикын хүдөө ажахы болбол түрүү техникээр зэбсэглэгдэбэ. Гэгээрэлэй ба элүүрые хамгаалгын хэрэгцээдэ зөөри табилга жэлһээ жэлдэ ургана.

Нүхэр Нурбаев болбол СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табигдаһан, 1940 оной, СССР-эй гүрэнэй бюджедые һайшааһан бусад депутадуудай үгэнүүдтэ бүрин нийлэнэ.

СССР-эй, маха ба һүнэй промышленностиин Арадай Комиссар нүхэр П. В. Смирнов болбол, маха ба һүнэй промышленность хадаа үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэнэй бюджедтэ 7 миллиард 279 миллион түхэриг үгөө гэжэ тэмдэглэнэ. 1939 оной үйлэдбэриин планиие болзорһоо урид дүүргэжэ, СССР-эй маха ба һүнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд болбол 1940 оной үйлэдбэриин планиие болзорһоонь урид дүүргэхые парти, правительство ба нүхэр Сталиниие найдуулһан байна.

Нүхэр Смирнов болбол шубуунай ажалые бухы хэмжээгээрэнь хүгжүүлгэ хадаа эдеэ хоолой дээдэ шанартай продуктнуудаар ажалшадые хангалгын шухала источнигуудай нэгэн мүн гэжэ тэмдэглэнэ.

Тэдэнэй һүүлээр, депутадууд нүхэд В. М. Авезова (Таджикскэ ССР-эй, Ленинабадска городской округ), З. Х. Харисов (Татарска АССР-эй, Бугульминска округ) ба СССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи, дээдэ һургуулинуудай хэрэгые эрхилхэ комитедэй түрүүлэгшэ С. В. Кафтанов гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Нүхэр Кафтановай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, Национальностьнуудай Соведэй заседани дүүрэбэ.

Ээлжээтэ заседани апрелиин 2-ой үдэр 18 часта болобо.

(ТАСС).

Союзай Соведэй заседани

Апрелиин 2

Апрелиин 2-то, үглөөнэй 11 часта, Союзай Соведэй гурбадахи заседани болобо.

Заседаниие хүтэлбэрилэгшэ—Союзай Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Усман Юсупов Союзай Соведэй заседаниие нээгдэбэ гэжэ соносхоно. Хэлсэхэ зүйлдэ—1940 оной, СССР-эй гүрэнэй бюджет тухай доклад тушаа прениинүүдые үргэлжэлүүлнэ.

Депутат Т. Кубановта үгэ үгтэбэ. Оратор болбол жэл бүхэндэ ургажа байгаа, Таджикска ССР-эй бюджедэй жэшээнүүдээр, Ленинско-Сталинска национальна политикын бадаралтые иллюстрировална.

Ленин—Сталинай партяар хүтэлбэрилэгдэгшэ, Таджикистанай ажалшад болбол Советскэ правительствын анхаралаар ба туһаламжаар, тон ехэ творческо инициативые харуулна. Энээндэ тодотомо жэшээ—тон богонихон болзор соо Узбекистанай ба Таджикистанай колхозниигуудаар, Сталинай нэрэмжэтэ Ферганска ехэ каналые байгуулга болоно. Барилгада 160000 ажалшад хабаадаа.

СССР-эй химическа промышленностиин Арадай Комиссар нүх. М. Ф. Денисов болбол 1939 ондохи химическэ промышленностиин хүдэлмэри тухайда хэлэбэ.

Трибуна дээрэ—депутат М. В. Симонженкова. Тэрэ болбол урилһаламжые бэшэлгын болзорые нэгэ һараар дуталуулха тухайда Союзай Соведэй бюджетнэ Комиссиин дурадхалые дэмжэнэ ба Сессиин харалгада табигдаһан, хүн онһоо подоходно налогые татабари тухайда, байра байдалай ба культурно-бытовой байгуулгада зөөриие суглуулха тухай ба окладной уялгата страховани тухайда шэнэ законуудай проектнүүдые баталхые дурадхана.

Депутат К. Б. Киселев болбол бүхы союзна республикануудай бюджедүүдээр, түсгаарлабал, Белорусска ССР-эй бюджедээр тон ехэ ассигнованиие тэмдэглэнэ. Белоруссиин арадай ажахын саашанхи хүгжэлтэдэ, арадай материальна ажабайдалай дэбжэлтэдэ ба культурын хүгжэлтэдэ ехэ зөөринүүд табигдаба.

Депутат А. Удайбергеновай үгэ болбол Туркменскэ Советскэ Социалистическэ Республикын бюджедтэ зорюулагдаба. Республикын бюджет болбол Сталинска нэгэдэхи табанжэлэй түрүүшын жэлтэй сасуулбал, энэ жэлдэ 16 дахин ургаһан байна. Тиимэ бюджет болбол Туркмениин ажахын ба культурын саашанхи хүгжэлтые хангаа.

СССР-эй газартаринаалангай Арадай Комиссар нүх. И. А. Бенедиктов болбол 1490 оной гүрэнэй бюджедээр хараалагдаһан, хүдөө ажахын хэрэглэлгэдэ тон ехэ ассигнованиие тэмдэглэбэ. Колхозууд ба МТС-үүд болбол финансова ехэ туһаламжые абана, шэнэ машинануудаар, шэнэ техникээр зэбсэглэгдэнэ.

Депутат А. Кенжегаров болбол обороной хэрэглэлдэ 57 миллиард түхэригэй ассигновани болбол бүхы Советскэ арадай нэгэн һанаалаар һайшаагдаха байна гэһэн этигэлые мэдүүлнэ. Тэрэ болбол Казахска ССР-эй бюджедэй ургалта тухай хэлэнэ, энэ ургалта хадаа—Казахска арад тухайда үдэр бүриин сталинска анхаралай жэшээ болоно гэжэ тэмдэглээ.

Московско городской ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүх. В. П. Пронин хадаа өөрынгөө үгые столицын бюджедтэ зорюулба. Советскэ засагай жэлнүүдэй торшо соо, Москвагай хүн зон болбол 2,5 дахин ургаһан байна. Эдэ жэлнүүдэй торшо соо, һургуулинуудахи һурагшадай тоонь 5 гаран дахин олон болоо, хүн зөөнөөр уһа хэрэглэлгэ—9 дахин, городской транспортаар хүнэониие зөөлгэ—10 дахин ургаһан байна. Миллион шахуу москвичууд болбол сэбэр һайхан, шэнэ гэрнүүдтэ ажаһуудаг байна.

Трибуна дээрэ—депутат Ю. Д. Крих. Украинын баруун областьнуудай ажалшадай һунгагдамал болбол өөрынгөө түрүүшын долгисомо үгэнүүдые арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталинда хандуулна.

Депутат Крих болбол мүнөө Украинын баруун областьнуудта олгогдоһон шэнэ, хүхюун сэнгэлиг ажабайдал тухайда, СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудта коммунистнууд ба партийнагүйшэнүүдэй Сталинска блогой илалта тухайда, шэнээр байгуулагдаһан культурна учреждениинүүд — һургуулинууд, театрнууд, больницануудай хүдэлмэри тухайда хэлэбэ.

СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведэй түрүүлэгшые орлогшо депутат А. Я. Вышинскида үгэ үгтэнэ.

СССР-эй бюджедэй ёһоор, 1940 ондо культурна хэмжээнбуулгануудта ассигновани болбол 42,9 миллиард түхэриг болоно, тэрэ болбол 1939 оной ассигнованиhaa 4,5 миллиард түхэригөөр үлүүлнэ. Тэрэнэй һүүлээр, депутат Ф. С. Пестрак (Гродненско округ, Белостокско область, БССР) үгэ хэлэһэн байна.

Энээгээр, Союзай Соведэй VI Сессиин гурбадахи заседани хаагдаба.

НАЦИОНАЛЬНОСТЬНУУДАЙ СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

Апрелиин 2

Апрелиин 2-то, 6 часта. Кремльдэ, Национальностьнуудай Соведэй гурбадахи заседани болобо.

Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшые орлогшо М. В. Кулагин заседаниие нээгээ. Хэлсэхэ зүйлдэ—1940 оной, СССР-эй гүрэнэй бюджет ба 1938 оной торшо соо СССР-эй гүрэнэй бюджедые гүйсэдхэлгэ тухай доклад тушаа прениинүүдые үргэлжэлүүлгэ.

Депутат Р. К. Ибрагимовта үгэ үгтэбэ. Нүх. Ибрагимов болбол зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой хэдэн олон асуудалнуудые дэбжүүлнэ. Жэшээлхэдэ, районно промышленностьһаа бүхы отчисленинүүд болбол тус районой нютагдахи промышленностиин хүгжэлтэдэ үгтэхэ ёһотой. Оратор болбол нютагдахи сырье болбосоруулагша предприятинуудай ажаллабуулгые контрольдо, нютагдахи организацинуудые хандуулхые, мүн тэрэшэлээ промышленна шэнэ центрнүүддэхи байрын гэрнүүдые барилгада зөөриһөө гадна, мүн барилгын материалнуудай ехэнүүд фондынуудые табихые дурадхаба.

Тэрэнэй һүүлээр, үгэ хэлэһэн депутат Г. А. Каркарян болбол Сессиин харалгада табигдаһан 1940 оной, СССР-эй Гүрэнэй бюджет болбол бүхы советскэ арадаар һайшаагдаха байна гэжэ мэдүүлбэ. Азербайджанска ССР-эй колхозниигууд ба совхозуудай стахановцууд болбол үнгэрһэн жэлдэ ороод 37 мянга гаран тонна хүбэнгые планһаа үлүүлэн үгэһэн байна.

Тиигээд, депутат Каркарян болбол 1938 оной торшо соо, Азербайджанска ССР-эй бюджедэй доходно хубиие хангалтагүйгөөр гүйсэдхэлгын шалтагаанууд тухайда хэлэбэ. Финансова аппарат, илангаяа хүдөөдэ муугаар хүдэлмэрилнэ.

СССР-эй текстильнэ промышленностиин Арадай Комиссар нүх. А. Н. Косыгин болбол өөрынгөө үгые текстильнэ промышленностиин хүдэлмэридэ ба тэрэнэй хүгжэлтын перспективэнүүдтэ зорюулаа. 1939 оной үйлэдбэриин план дүүргэгдээ. Хубэнгөөр хүсэд хангагдаһан предприятинууд болбол саашадаа даабаринуудаа дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ арга шадабаритай байна.

Союзна текстильнэ промышленность болбол һүүлэй жэлэй торшо соо, Гүрэнэй бюджедтэ 10 миллиард 556 миллион түхэриг үгэһэн байна.

Депутат А. Хазакпоев болбол Сессиин харалгада табигдаһан, Советскэ гүрэнэй арадай ажахын бүхы һалбаринуудай ба обороно шадабариин саашадахи түргэн хүгжэлтые хангагша, Гүрэнэй бюджед баталхые дурадхаба.

Оратор болбол өөрынгөө үгэ соо, Казахска ССР-тэ малажалай хүгжэлтын асуудалнуудта онсо анхаралаа хандуулба.

Белорусска ССР-эй Гродненска һунгуулиин округһаа СССР-эй Верховно Соведтэ һунгагдаһан депутат С. О. Притыцкий трибуна дээрэ гараба. „Миниин мэдэрэл болбол,—тэрэ хэлэнэ,— польско капиталистнууд ба помещигүүдэй бузар булай дарлалтаһаа, шаг зоригто Улаан Армяар сүлөөлэгдэһэн табан миллион белорусска ажалшадай мэдэрэл мүн".

Депутат Притыцкий болбол Сессиин харалгада табигдаһан бюджет хадаа, манай союзна республикануудай экономическа ба культурна ургалтын интересүүдые харуулна гэжэ тэмдэглээ.

Һүүлээрэнь үгэ хэлэһэн депутат М. И. Шевелев болбол 1939 оной арктическа навигациие үнгэргэлгэдэхи амжалтануудые тэмдэглэбэ. Ашаануудые зөөлгын план үлүүлэн дүүргэгдээ. Тэдэнэй өөрын үнэ доошоо оробо. Ашаанай бүхы суднонууд ямаршье гэмтэлгүйгөөр, портнуудтаа бусажа ерэһэн байна. „Седовай" героическа экипаж болбол сталинска даабариие алдар солоор дүүргээ.

СССР-эй хүнгэн промышленностиин Арадай Комиссар нүх. С. Г. Лукин болбол, 1940 ондо Наркомлегпромдо СССР-эй гүрэнэй бюджедэй доходууд 5 миллиард 309 миллион түхэриг болоно гэжэ тэмдэглэбэ, тэрэ хадаа 1939 ондо 4 миллиард хахад түхэриг байгаа һэн. Бюджедэй ёһоор эдэ уялгануудые оронОй урда дүүргэхын тула, хүнгэн промышленностиин наркомадууд, областной управлениинүүд, хүнгэн промышленностиин республиканска ба союзна наркомууд болбол энергичнээр хүдэлмэрилхэ, продукциин үшөө ехэ ургалтые хангаха ёһотой.

Депутат Т. Мирзаев, узбекскэ хэлэн дээрэ үгэ хэлэбэ. Тэрэ болбол Сессиин харалгада оруулагдаһан, 1940 оной, СССР-эй Гүрэнэй бюджедэй проектые һайшаагаад, оронОй обороноДо 57 миллиард түхэриг ассигнованиие амаршалба.

Украинын баруун областьнуудай ажалшадһаа, депутат И. Ю. Кравчук болбол гүрэнэй промышленна предприятинуудай, түсгаарлабал, Дрогобычска областиин нефтяной ба нефть болбосоруулагша промышленностиин түрүүшын амжалтанууд тухайда хэлэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ПВЗ-эйн паровозно комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэришэд ба служащинар СССР-эй Верховно Соведэй Сесси дээрэ нүхэр В. М. Молотовай хэһэн доклад тухай мэдээсэл сонособо байна.

(Михайловай фото).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ПАРТИЙНА АЖАХЫДА БОЛЬШЕВИСТСКЭ ГУРИМ БАЙГУУЛХА

Партиин Центральна Комитет болбол эмхидхэлэй хүдэлмэридэ, тусхайлан хэлэбэл, партийна ажахыда тон ехэ анхарал табидаг байна.

Эхин партийна организацинуудай секретарьнууд хадаа партийна ажахые образцовоор табиха уялгатай. Тунхэнэй аймагай, «Улаа-Торо», Партиин 17 съездын нэрэмжэтэ. Дзержинскын нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудай дэргэдэхи партийна эхин организацинууд болбол партийна суглаануудайгаа протоколнуудые ба бусад документнүүдые тусхай папкануудта хэжэ, түмэрөөр бүригдэһэн хайрсагуудта хадагалдаг болоо.

Гэбэшье, зарим эхин парторганизацинуудай секретарьнууд болбол партийна ажахын түлөө харюусалгатайгаа мартажархидаг байна. Тус аймагай хэдэн эхин парторганизацинуудта шалгажа үзэхэдэ, зариманиь партийна ажахыда хайша хэрэгээр хандадаг байба. Аймагай ажалшадай депутадуудай Совет:эй гүйсэдкомой дэргэдэхи эхин парторганизаци (секретарииь Давыдов) хадаа бүхы партийна хэрэгүүдээ нээмэл этажерка дээрэ, канцелярска хэрэгүүдтээ суугтань «хадагалаад» байдаг. Тэрэ кабинедтэнь партийнабэшэ хүнүүд хүдэлмэридэг байха юм. Членскэ взнос суглуулдаг ведомость ба партвзнос абахадаа тэмдэглэдэг тамгань. секретариие орологшо нүх. Зандеевай портфель соо байдаг юм. Партийна суглаануудайгаа протоколнуудые һалаһаар оформляалдаг байна. Жэшээлхэдэ, 1940 оной мартын 10-да болоһон партийна суглаанай протоколынь 11 үдэр соо бэшэгдэнгүй, нүх. Тушимиловта „хадагалагдажа" байгаа. Эхин партийна организациин секретарь нүх. Давыдов хадаа тэрэ протоколойнгоо хаанашье байһые мэдээгүй байба. Тиигээд, партиин хэды членүүд ба кандидадуудай хабаадаһые протоколдоо лаанагүй.

Членскэ взнос абахадаа, ВКП(б)-эйн ЦК-гай инструкциие хазагайруулһан ушар бии. Эхин парторганизациин секретариие орологшо нүх. Зандеев болбол коммунистнуудһаа взнос абахадаа, тэдэнэй нэмэлтэ заработкыень оруулалсадаггүй байна. Жэшээлхэдэ, ВКП(б)-эйн членэй кандидат нүх. Лесин (шофер) һарадаа, дунда жэшээгээр, 700 түхэриг абадаг байхадань. взносынь 450 түхэригһөө абадаг байна. Иимэ фактнууд үсөөн бэшэ бии.

Партийна ажахыда хайша хэрэгээр ба харюусалгагүйгөөр хандадаг ушарһаа, Тунхэнэй аймагай харгын управлениин дэргэдэхи партгруппын парторг нүхэр Соболев болбол партвзнос абахадаа партийна биледнэнь тэмдэглэдэг тамгаяа гээжэрхөө.

Эдэ бүхы фактнууд болбол һаяхан эхин парторганизацинуудай секретарьнуудай 3 хоногой семинар дээрэ хэлсэгдэжэ, партийна ажахыда серьезно бэшээр хандадаг эхин парторганизацинуудай секретарьнуудта заагдаһан байна. Суглаан дээрэ партийна ажахын тухай асуудалые хэлсэхыень парторганизацинуудай секретарьнуудта дурадхагдаһан байха юм.

ВКП(б)-эйн айком болбол эхин парторганизацинуудай партийна ажахые саг үргэлжэ шалгаха ба тэдэндэ шухала туһалажа үгэхыень айкомой оргинструкторска таһагта даалгаа.

Тунхэнэй аймагай партийна организаци болбол партийна ажахыда большевистскэ гурим байгуулха тухайда нүхэр Сталинай заабаринуудые ба партиин Центральна Комитедэй тогтоолнуудые бэелүүлхэ уялгатай.

Л. Д. МАРЗАЕВ — ВКП(б)-эйн Тунхэнэй айкомой инструктор.

ҮНГЭРЭГШЭ ЖЭЛЭЙ АЛДУУЕ ДАБТАХАГҮЙ

Иволга. (Манай спецкорр-һоо). Мүнөө жэлэй сезон соо, „Коминтерн" колхоздо хоёр тракторна бригада хүдэлмэрилхэ юм. № 2 тракторна бригадын эндэ ерэһээр 7-8 хоног үнгэрбэ. Нүгөөдэ гусеничнэ - тракторна бригадань үшөө ерээдүй.

Мүнөө ерээд байһан, № 2 бригада сэхэ поле дээрээ ошожо шадаагүй. Яахадааб гэхэдэ, тэндэ полевой станай түхеөрэлгэ дүүрээдүй байгаа. Бүри һаа болотор гэр сооиь печь үгы, сонхонь шалгүй байба. Тракторнстнуудай байха дулаан байра үгы байһан газарта, культурно-массова хүдэлмэри ябуулха тухай хэлэлтэшьегүй.

МТС-эй дирекцишье. тус колхозой правлениишье тракторна бригадын байра байдалые культурна болгохо, тэндэ политическо-массова хүдэлмэри ябуулха тухай бүри анхарнагүй.

Социалистическэ соревнованиие эмхидхэхэ тухай юушье хэгдээгүй. МТС-эй рабочкомой түрүүлэгшэ нүх. Мешанов болбол тракторна бригадануудай хабаата участогууд дээрээ гарахаһаань урда тээ „хэн хантай соревнованиҺ хэхэ тухай" һанамжые тракторист бүхэнһөө асуугаад ошоһон юм ха. № 2 бригада хадаа „Улаан Иволга" колхозой тракторна бригадые соцсоревнованида урихабди гэһэн байгаа. Тэрээн тушаа уялга тодорхойгоор абажа, хүсэндэнь оруулхын тулада юушье хэгдээгүй.

№ 2 тракторна бригадын тракторнстнууд, тэрэнэй бригадир Санжа Будаев өөрөөшье, мүнөө жэлдэ колесно трактораар сезон соо хэды шэнээн хахалха нормые, үдэр бүриин бүтөөсын нормые ба бригадын планиие бүри мэдэхэгүй байна. Тэдэнтэй танилсуулха тухай МТС-эй дирекци анхарал таа табинагүй.

— „У-2" трактортаа хоёр корпустой плуг үгы байнабди. Тиимэ хадаа, энэ трактор тарилгын урда тээхи хахалалгада ябажа шадахагүй. Тарилгын үедэ манай тракторна бригадада хэн колхозник, хаана, ямар ажал хэхэ (прицепщигүүд, сеяльщигүүд, уһа зөөгшэд, заправщигууд г. м.) байһань бидэндэ тодорхой мэдэгдэнэгүй. Теэд, газарай хахалга үглөө -мүнөө эхилхээ байна гээшэ— гэжэ бригадир Будаев хөөрэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ культмассова хүдэлмэри тон муугаар табигдаһан дээрэһээнь, тракторна бригаданууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэн юм. Энэ байдал мүнөө жэлдэшье үзэгдэхэнь холо бэшэ болоод байна. 1939 оной хабарай массова тарилгын түлэг ябажа байтар, Майн 1-нэй һайн үдэрлэлгэ болохотойнь сасуу, тракторнстнууд бүгэдөөрөө ажалаа хаяад, гэр гэртээ таража арилшаһан юм. Час бүхэн, минута бүхэн үнэтэй байһан сагта, тракторнстнууд 2-3 үдэртэ үргэлжэ архидажа хэбтээ һэн. Зариманиь трактортаа бусажа ерээшье һаа, борозда дээрээ хоёр гурбан бутылкэ архитай ябажа байгаа һэн (Федоров, Мункуев, Аюров ба бусад).

Яахадаа тиигэжэ байгааб? Тарилгаа тарихын оронда, тэдэнэр юунда архидажа хэбтээ гээшэб? Ушарань хадаа, политическо-массова хүдэлмэри гэжэ байгаагүй. Ажалай дисциплина һула байжа, хүн бүхэн өөрынгөө дураар зашалжа байгаа һэн.

Теэд, Иволгын МТС-эй дирекци, тэндэхи партийна ба профсоюзна организацинууд болбол үнгэрэгшэ жэлдэ болоһон алдуугаа дабтахагүйн тула мүнөө хабарай тарилгын үедэ культмассова ба политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие тракторна бригадануудай участогууд дээрэ үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой.

Дашипилов.

Каменец-Подольско областиин, Чемеровецкэ районой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз болбол хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагша түрүү колхозуудта тоологдожо, Ленинэй орденоор шагнагдаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тус колхозой тугалша нүх. А. С. Зубык —1939 ондо 82 тугалнуудай нэжээд бүриин шэгнүүрые суткада 750 гр. нэмээһэн байна.

(ТАСС-ын фото-клише).

ДОРЖИ БАНЗАРОВ ТУХАЙ ЛЕКЦИНҮҮД

Бурядай түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаровай наһа бараһаар 85 жэл болоһоной ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, Гүрэнэй Хэлэ Литература ба Историин Научно-Шэнжэлэлгын Институт (ГИЯЛИ) болбол Доржи Банзаров тухай лекцинүүдые эмхидхэхэнь.

Мартын 28-да, Доржи Банзаровай ажабайдал ба ажал ябуулга тухай түрүүшын лекци үнгэргэгдэһэн байна.

Суглараагшад болбол ГИЯЛИ-н научна сотрудник Г. Н. Румянцевай лекциие тон ехэ һонирхолтойгоор сонособо. Нүхэр Румянцев болбол өөрынгөө лекциин гол хубиие Доржи Банзаровай научна хүдэлмэринүүдтэ зорюулһан байна.

Удаадахи хоёр лекцинүүдые, профессорэй уялгые дүүргэгшэ, — историческа наукануудай кандидат И. Т. Хантаев ба Педагогическа Институдай багша Н. Н. Малофеев гэгшэд уншаха.

И. Т. Хантаев болбол «Доржи Банзаров—историк» гэһэн темээр лекциие уншаха ба Н. Н. Малофеев болбол Доржи Банзаровай гол зохёол: „Хара һүзэг ба монголнуудай бөөгэй шажан" тухай лекциие уншаха байна.

Н. Н. Малофеевай лекци, апрелиин 8-да, үдэшын 7 часта, ГИЯЛИ-н Научна библиотекын, уншалгын зал соо болохо байна.

ГИЯЛИ-н Научна Библиотекын уншалгын зал соо, Доржи Банзаровай зохёолнуудай выставка эмхидхэгдээ.

С. Доржинов.

211 мэдүүлгэнүүд баталагдаба

Бичура. (Манай спецкорр-һоо). 1940 ондо хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадахые хүсэгшэд тон олон болоо. 1939 ондо Бичурай аймагһаа 78 мэдүүлгэ орожо, баталагдаһан байгаа һаа, мүнөө, 211 мэдүүлгэнүүд хүдөө ажахын түрүүшүүлһээ орожо, выставкын достойно кандидадууд гэжэ тоологдоод. Аймсоведэй гүйсэдкомой президиумээр баталагдаа.

Выставкэдэ кандидадуудаар баталагдагшад:

1939 ондо колесно трактораар 705 гектар газар хахалһан ба һаяхан „Ажалай отличиин түлөө" медаляар шагнагдаһан, Мало-Куналейскэ МТС-эй тракторна бригадын бригадир Андрей Кириллович Самокрутов.

Кировай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Жигмит Цыренова. Цыренова болбол 100 эхэ хонинһоо 133 хурига абаа. Мүн тэрэ колхозой һаалиша Г. Дагбаева болбол нэгэ үнеэнһээ жэл дотор 1650 литр һү абаһан ба тугалнуудайнь амидын шэгнүүрэй сутка бүриин нэмэлтэ һара соо үдэр бүридэ 638 грамм болоһон байха юм.

Загаанай сомоной, „Ким" колхозой луговод—66 наһатай Шойсорон Цыренов. Нүхэр Цыренов болбол колхоздо 9-дэхи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. 1939 ондо луговодоор хүдэлмэрилжэ, 400 гектар сабшаланһаа 40-40 центнер ба 18 гектар газарһаа 50-50 центнер үбэһэ хуряажа абаһан юм. Мүн иимэ эрхим һайн показательтай түрүүшүүл олон байна.

Гадна, Бичурай аймаг болбол Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадахаар мэдүүлгэ бэриһэн байна.

О. Цыбиков.

Мухар – Шэбэрэй аймаг бичурынхидые соревнованида уриба

Мухар-Шэбэр, (манай спецкорр-һоо). һаяхан аймагай центр дээрэ болоһон хүдөө ажахын түрүүшүүлэй совещани хадаа Майн 1-эй урда тээхи социалистическэ соревнованида оролсохо тухай Улаан-Удын депогой стахановцууд—түмэрзамайхидай урилые халуунаар хүлеэжэ, энэ хабарай тарилгын хүдэлмэри эрхимээр ябуулха тухай иимэнүүд конкретнэ уялганууды абажа, Бичурай аймагые соцсоревнованида уриба:

1. Хабарай тарилгые 8-10 хүдэлмэриин үдэрэй торшо соо, дээдэ шанартайгаар дүүргэхэ.
2. 1940 ондо бүхы аймаг дотороо гектар бүриһөө, дунда зэргээр, 13 центнерһээ доошо бэшэ ба ефремовскэ опытно участок дээрэһээ гектар бүриин 30 центнер ургаса хуряаха.
3. Мүнөө жэлэй ороовой кампаниие образцово һайнаар үнгэргэхэ.
4. Майн нэгэн хүртэр бүхы һүтоварна фермэнүүдтэ байгуулагдаһан минимумай ёһоор, үнеэдэй тооеукомплектовалха.
5. Майн нэгэн хүртэр зоотехническэ барилганууда хэрэглэгдэхэ модые оруулха.
6. Колхоз бүхэндэ культурна стан эмхидхэжэ, бригада бүхэниие культурна хэрэгсэлээр (радио, газета ба бусадаар) хангаха.
7. Клубууд ба улаан булангуудай хүдэлмэриие һайнаар ябуулха.
8. Колхозникуудай гэрнүүдэй хажуугаар модо тариха.
9. Тарилгын хүдэлмэридэ хабаадаха бүхы моридоо тарилгада ороходоо урда 20 хоногто амаруулха.
10. Тус договорой дүүргэлтые хабарай тарилгын һүүлээр хоёр талаһаа шалгаха.

Иимэнүүд уялганууды абажа, Мухар-Шэбэрэйхид Бичурай аймагые уриһан байна. Колхоз, бригада ба колхозник бүхэн энэ договороо дүүргэхын түлөө бүхы хүсөө табижа, социалистическэ соревнованида илажа гарахын тула Мухар-Шэбэрэйхид өөһэд хоорондоо мүрысэжэ байна.

О. Удын.

ТУГАЛДА АЦИДОФИЛЬНА ТАРАГ УУЛГАХА ТУХАЙ

Колхозуудай фермэнүүдэй, ялангаяа Новосибирскэ областиин ба Алтайскэ хизаарай түрүү колхозуудай практика хадаа тугалнуудые ацидофильна тарагаар тэжээхэдэ, гэдэһэнэй үбэшэн зайлуулагдаха, хэрбээ тиимэ үбэшэн бии болоод байгаа һаань, тус тараг уулгаад тугалнуудые эдэгээжэ, эрүүл болгоно гэжэ харуулаа. Тугалнууд ацидофильна тараг ууходаа,амидын шэгнүүрээр ехээр нэмэдэг, тарган тобиироор түлжэдэг. Тэрэ ашагтай ба шухала ацидофильна тараг хадаа сүсэгыень халмажа абаагүй, үдхэн һүйе эдүүлжэ бэлэдхэгдэдэг.

Энэ ацидофильна тарагые манай эндэ хэрэглэһэнэй результадуудые хараад үзэе. Мал ажалые эрхилдэг, Бурят-Монголой опытно станци болбол 1937 ондо тугалнуудые ацидофильна тарагаар тэжээжэ. тон һайн жэшээнүүдые туйлаһан юм. Ацидофильна тараг уулгахада тугалнуудай амидын шэгнүүрэй хэды ехээр нэмэдэг, тэдэнэй хэды түргөөр ургадаг байһыень шалгажа үзэхын зорилгоор, тус станци хадаа тугалнуудаа хоёр бүлэг болгожо илгаһан байна. Тэдэ тугалнуудань нэгэ үүлтэрэй ба нэгэ генерациин, наһаараа сасуу ба илгаха үедэ амидынь шэгнүүр адли байгаа. Мүн, харууһалга ба байра байдаланшье адли условитой байгаа. Зүгөөр, нэгэ бүлэг тугалнуудайнь тэжээлэй нормын 28 процентэнь ацидофильна тараг байһан юм, харин нүгөөдэ бүлэгынь юрын тэжээлээр тэжээгдэдэг байгаа. Тэрэ опытойнь результат иимэ: 63 хоногой торшо соо ацидофильна тарагаар тэжээгдэһэн тугалнуудайнь амидын шэгнүүр нүгөө бүлэг тугалнуудайхиһаа 7,1 проц. ехэ байба. Ацидофильна тарагаар тэжээгдэһэн тугалнуудынь ямаршье үбэшөөр үбэдөөгүй байхадань, нүгөө бүлэгэйнь хоёр тугал шэшэнгир үбэшөөр үбэдөө һэн, тэрээниие ацидофильна тараг уулгалгаар эмнэһэн байна. Тэрэ тугалнуудай амидын шэгнүүрэй сутка бүриин нэмэлтэ, 6 һарын торшо соо 724 грамм (нормонь 500-600) байгаа.

Ацидофильна тарагые яажа бэлэдхэхэб? Энээниие гурбан ондоо аргаар бэлэдхэжэ болоно. Нэгэдэхеэр, 3-4 литр һүе оёор ехэтэй посуда соо хэжэ, 92-95 градус (цельсээр) хүртэр халааха гү, али тэрээниие 10 минутын торшо соо бусалгаха хэрэгтэй. һүүлээрэнь, тэрэ бусалһан һүеэ 43 градус хүртэр хүргөөжэ нэгэ банка ацидофилинтай холёод, хуһан худхуураар худхаха ёһотой. Тиигээд, тэрэнэйгээ посудые марляар (бүдөөр) оройжо, 40 градустай уһан соо байлгаха. Тэрэ үедэ, һүниинь 37-40 градус температуратай болодог.

Колхозуудай правленинүүд болбол ацидофильна тарагые бэлэдхэхын тула, фермэнүүд дээрэ сэбэр ба дулаан тусхай комната бэлэдхэхэ уялгатай.

Хоёрдохи аргань: ацидофильна тараг хадаа нэгэдэхидээл адляар шахуу бэлэдхэгдэдэг. Зүгөөр, баахан илгаатай. Нэгэдэхи аргаар бэлэдхэгдэһэн (үдхэн) эдэмэгээ, аяараа посуда соо юулажа, тэрээниие нэгэдэхиһээн 1-2 дахин элихэнаар худхаха хэрэгтэй. һүүлээрэнь. 50 грамм эдэмэгые 1 литр нүн соо холижо, 5-6 часай торшо соо байлгаад, тугалда уулгадаг.

Иимээр бэлэдхэгдэһэн, ацидофильна тарагаар тугалые тэжээхэ тухайда хэлэхэ шухала. Тугалые һая бэлэдхэгдэһэн, гашалаагүй тарагаар тэжээхэ хэрэгтэй. Дээрэ дурсагдаһан хоёр аргаар бэлэдхэгдэһэн тарагай дээрэхиинень (1, 5—2 см. зузаантайгаар) халмаад. һүүлээрэнь һайса худхаха шухала. Тугалда үгтэхэ тараг 30-35 градус (цельсээр) температуратай байха ёһотой. Түрэһэн үдэрһөөнь эхилжэ, һүтэй холигдоһон энэ тарагаар тугалые тэжээхэ. Тугалай түрэһэнһөө хойшо 15 хоноод байхадань резинова хүхэлтөөр эдеэлүүлжэ һургаха хэрэгтэй. Тэрээниие тэжээлгын нормонь иимэ байха: түрэһэн түрүүшын үдэртэ 100 грамм, тииһээр саашанхи үдэрнүүдтэ—50 грамм;нэгэ һаратай болоод байхадань—900 грамм. Тэрээнһээ хойшо, тугалые ацидофильна тарагта дадаажа, тэжээхэдэ болоно. Хэрбээ, тугалай шэшэнгир үбэшөөр үбэдөөд байгаа һаань, ацидофильна тараг уулгаха нормые 2-3 дахин ехэ болгоходо болоно. Саашадаа, шэшэнгир үбшэнэй ужагаар ба һаласагүйгөөр хүрөөд байгаа һаань, тугалай һүнэйнь нормые оройдонь ацидофильна тарагаар һэлгэхэ хэрэгтэй. Ацидофильна тарагаар концентрадые (шэмэтэ тэжээлые) һэлгэжэ ябашье болохогүй.

Ацидофильна тараг хадаа тугалые һайнаар түлжүүлхэ хэрэгтэ иимэ ехэ ашаг туһатай дээрэһээнь, тэрээниие хаа-хаанагүй үргэнөөр хэрэглэхэ шухала.

М. ИЛЬИН—БМАССР-эй Наркомземэй зоотехник.

Тунхэнэй аймагай түрүү ба хожомдонги колхозууд тухай

/Манай спецкорр-һоо/

Тунхэнэй аймагай олонхи колхозууд болбол 1940 оной тарилгада эрхим һайнаар бэлэдхэбэ.

Жэшээлхэдэ, Тунхэнэй сомоной „Красный Пахарь" колхоз (түрүүлэгшэнь нүх. Байбородин, колхозой агроном нүх. Литвенюк) болбол Гурбалуугаар Табанжэлэй нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованиин дэлгэрүүлэн, хүдэлмэрөө звеньевой методээр эмхидхэжэ, өөрынгөө хүдэлмэридэ нилээд ехэнүүд амжалтануудые туйлаһан ба туйлажашье байна.Тус колхоз болбол агротехническэ хэмжээнүүлгануудые үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэ бүхы хүсөөрөө оролдожо, планаа үлүүлэн дүүргээ. Тодорхойлбол, саһа тогтоохо планаа 144 проц., үнэһэ суглуулгые—101 проц., шубуунай аргал—437 проц., шэбхэ адхалгые—117 проц. дүүргэбэ. Үрэһэ хааха планаа 101 проц. дүүргэжэ. тэрээниие булгыень сэбэрлээ. Хүдөөажахын машина зэбсэгүүдэй ремонтые 100 процент дүүргээ. Гадна, мартын 24 һөө борнойлгые эхилбэ.

Мүн тэрэшэлэн Еловскэ сомоной, Буденныи нэрэмжэтэ колхозшье (түрүүлэгшэнь Алексей Степанов) энэ жэлэй тарилгада һайнаар бэлэдхээ. Саһа тогтоолго, үнэһэ, шубуунай аргал суглуулгынь ба шэбхэ адхалгынь планууд баранда холо үлүү дүүргэгдээ. Ороһото культурануудай үрэһые 100 проц. ба 500 центнер (437 п. орондо) картофелиин үрэһэ хааба.

Эдэ колхозуудта хабарай тарилгын агротехническэ асуудал тушаа 3-3 лекцинууд специалистнуудаар уншагдаа. Агротехническэ кружогуудань регулярнаар хүдэлмэрилнэ.

Зүгөөр, аймагайнь зарим колхозууд тарилгада бултадаа эдээндэл адляар бэлэдхээгүй. Кыренскэ сомоной, „Зазуу Ажал" колхоз (түрүүлэгшэнь нүх. Баторов байһан юм) болбол тарилгада бэлэдхэлые мүнөө хүртэр хангаагүй байна. Агротехническэ хэмжээ ябуулгануудай планай оройдоо хахадань бэелүүлэгдээ. Мартын 31-нэй мэдээгээр үрһэ хааха планаа минил 86 % дүүргэһэн ба тэрэнэйгээ 20-хон процентыень сэбэрлэһэн байба. Колхозникуудай дунда соцсоревновани эмхидхэгдээгүй, саг үргэлжын нэгэшье звено байгуулаагүй байһаар. Энэ дутуу дундануудаа дары усадхажа. хабарай тарилгые саг соонь һайн бэлэдхэлтэйгээр ургалга колхозойнь шэнэ түрүүлэгшэһээ эригдэнэ.

Л. Байбордина

Харюусалгата редактор **Р. БИМБАЕВ.**

Адрес редакции г. Улан-Удэ, центросоюзная, 19. Телефоны: отв. редактора — 3-44; отв. секретаря — 3-23; отдел партийной жизни — 7 - 55 — 2 зв.; Сельхоз отд. — 7-55; отдел писем — 5-07.

Типография НКМП. Уполномоченный Бурглавлита № 377